

дяться такі підприємства, виділяються значні кошти, закуповується спецтехніка, за допомогою якої комунальні служби поліпшують благоустрій міста та якість надаваних комунальних послуг.

Багато фахівців упевнені, що вкладаючи кошти в розвиток і підтримку виробництва, можна досягти зростання виробничо-економічних показників, що в свою чергу дозволить забезпечити високий рівень заробітної плати, поліпшення фінансування матеріально-технічного постачання, сплату податків до бюджету та відшкодування позикових коштів.

**Список літератури:** 1. Амоша А.И., Яценко Ю.П., Чиликин А.И. Развитие угольной промышленности в контексте энергетической стратегии Украины. – Донецк: БИ., 2002. – 237 с. 2. Ивакин В.М. Тенденции развития топливно-энергетического комплекса в мире в XXI в. и положение энергетики в Украине // Уголь Украины. – 2008. – № 7. – С. 43-47.

*Надійшла до редколегії 04.02.2013.*

УДК 334.02

**Про державно-приватне партнерство вугледобувних підприємств в Україні / М.П. Горбунов, І.Г. Сидоренко** // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків: НТУ «ХПІ», 2013. – № 69(1042). – С. 110-112. Бібліогр.: 2 назв.

В статті пропонуються результати дослідження державно-приватного партнерства вугледобувних підприємств. Сделати висновки про інвестування підприємств і про те, як це впливає на їх розвиток.

**Ключевые слова:** інвестиції, прибуток, грошові засоби, фінансування.

The article offers a review of research, public - private partnership coal mines. Draw conclusions about investment companies and how it will affect their development.

**Keywords:** investments, profit, money, finance.

УДК 330.322

**П.В. БРІНЬ**, канд. економ. наук, доц., НТУ «ХПІ»;

**М.В. АКУЛОВА**, студентка, НТУ «ХПІ»

## **ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ**

У статті досліджені проблеми інвестиційного клімату, зокрема, теоретичні аспекти, проаналізовано сутність поняття «інвестиційний клімат», основні показники що характеризують його, проаналізовано особливості та значення інвестиційного клімату в Україні. Бібліогр.: 5 назв.

**Ключові слова:** інвестиційний клімат, інвестиції, інвестор, розвиток, інвестиційна привабливість, показники інвестиційного клімату.

---

© П.В. Брінь, М.В. Акулова, 2013

**Вступ.** Сучасний стан економіки України потребує вирішення ряду проблем, які дадуть, врешті решт, змогу досягти високого та стабільного економічного розвитку. Звичайно, цьому можуть сприяти лише кардинальні соціально-економічні зрушення. Враховуючи, що інвестиції виступають найдієвішим важелем здійснення перебудови економіки, розв'язання соціальних і економічних проблем, то ключовими завданнями державного управління є покращення саме інвестиційного клімату. Інвестиційний клімат країни є індикатором стану виробництва, положення і рівень технічної оснащеності основних фондів підприємств народного господарства, наявності економічних, соціальних і екологічних проблем. Під час економічної кризи інвестиційний клімат в Україні значно погіршився і на даний час характеризується як несприятливий. Тому дана проблема є однією з найгостріших економічних проблем.

**Аналіз останніх досліджень і літератури.** На сьогодні, багато вчених тим чи іншим чином вже торкались теми пов'язаної з інвестиційним кліматом, і не дивно, бо дана економічна сфера є, з однієї сторони, дуже «привабливою», так як кожна країна світу прагне досягти сприятливого інвестиційного становища, що дасть змогу набуті економіці країни зовсім інше, прогресуюче, лідируюче та вигідне положення, а з іншої сторони, шлях досягнення такої мети є, відповідно, дуже нелегким, передує цьому ряд проблем соціально-економічного, політичного, правового та іншого характеру, тому і потребує кропіткої праці як вчених-економістів так і практиків.

Дослідженням такого питання присвячені роботи таких авторів як Г. Александер, Д. Бейлі, А.П. Гайдуцький, В.М. Геєць, Н.В. Ігошин, Л. Крушвіц, В.В. Ковальов, В.В. Іванов, М.А. Лімітовський, В.А. Лялин, Н. Мельничук, Ю. Макогон, А.С. Музнічено А.М. Поручник, У. Шарп. Звертаючись до наукових поглядів вчених, хотілося б зазначити такі думки саме щодо сутності такої економічної категорії як «інвестиційний клімат».

О.В. Носова вважає, що інвестиційний клімат – це ступінь сприятливості ситуації, що склалася в тій чи іншій країні (галузі, регіоні, підприємстві), стосовно інвестицій, що могли б бути зроблені в країну (галузь, регіон, підприємство).

Під інвестиційним кліматом П. Ковалишин пропонує розуміти сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, які впливають на процес інвестування народного господарства та окремих галузей, компаній, підприємств.

У підручнику «Міжнародний рух капіталу» інвестиційний клімат розглядається як «сукупність правових, економічних, політичних і соціальних факторів, які визначають привабливість держави для іноземних інвестицій».

Автори фінансово-кредитного енциклопедичного словника розглядають інвестиційний клімат як «сукупність політичних, економічних, соціально-культурних, фінансово-економічних і правових умов, що склалися в будь-

якій країні, що визначають якість підприємницької інфраструктури, ефективність інвестування і ступінь можливих ризиків при капіталовкладенні.

Кожне з наведених визначень має вагомий науковий внесок, що заслуговує на повагу, але, проаналізувавши кожне в них, хотілося б внести певні доповнення та корективи у визначення інвестиційного клімату.

Отже, інвестиційний клімат – сукупність політичних, економічних юридичних чинників, які формують собою певний стан, в якому існує рівна можливість для реалізації процесу інвестування як іноземних так і вітчизняних інвесторів з урахуванням балансу інвестиційної привабливості і інвестиційного ризику.

**Мета статті, постановка проблеми.** Беручи до уваги актуальність даної теми, маємо на меті у даній статті, детально дослідити поняття «інвестиційний клімат», для того щоб зрозуміти, які саме визначальні соціально-економічні показники дають змогу особам здійснити інвестування – оцінити наскільки даний об’єкт є інвестиційно-привабливим, в існуючому інвестиційному кліматі, та з іншої сторони, особам, які мають на меті покращити інвестиційну привабливість певного об’єкту, – дають змогу визначити напрямок для подальшого досягнення позитивних змін у підвищенні рівня інвестиційної привабливості об’єкта.

**Виклад основного матеріалу.** Як було зазначено раніше, існує безліч думок щодо визначення поняття «інвестиційного клімату». В першу чергу слід зазначити, що дане поняття є надзвичайно об’ємним і багатогранним. Воно охоплює багато важливих показників, без яких неможливо правильно зрозуміти реальний стан для інвестування. До того ж, через різноманітність підходів, які використовуються для формування науково обґрунтованої і достовірної інформації про інвестиційний клімат, ще не сформовано належних умов для створення системи інформаційного супроводу стану інвестиційного клімату як у цілому по країні, так і в конкретних регіонах. Це перешкоджає формуванню серйозних основ для розвитку ефективного інвестиційного бізнесу. На цей момент навіть українські підприємці не володіють оцінками стану інвестиційного клімату в Україні, відповідно, вони мало впливають на підйом виробничої та інвестиційної активності в державі. Вітчизняним інвестиційним структурам складно трансформуватися до міжнародних установ спільного інвестування, а також сприяти формуванню потоків інвестиційних вкладень у вітчизняну економіку. Відсутність оцінок інвестиційної привабливості соціально-економічного середовища не дає можливості аналізувати динаміку й інтенсивність розвитку цих процесів і розробляти моделі прогнозного характеру. Тому це є першою перепорою для здійснення інвестування [5].

Останнім часом переважає думка, що несприятливий інвестиційний клімат в Україні здебільшого визначається нестабільністю політичної систе-

ми, недосконалістю законодавчої бази, нестійким характером зовнішньополітичної діяльності, а також недостатнім рівнем розвиненості двосторонньої співпраці й участі нашої держави в міжнародних інституціях спільного інвестування. Однією з умов, які мають принципове значення для інвестора, є законодавчо закріплений державою (потенційним реципієнтом інвестицій) механізм захисту прав інвестора на незалежному міжнародно-правовому рівні, який передбачає можливість розгляду спорів і виконання рішень у справах за участі іноземних інвесторів і держави, а також у справах за участі іноземних інвесторів і національних суб'єктів господарювання.

Для того щоб виділити, які саме показники характеризують інвестиційний клімат, доцільно звернутися до методики моніторингу інвестиційної привабливості соціально-економічного середовища. Ця методика моніторингу інвестиційної привабливості соціально-економічного середовища дає можливість всебічно оцінювати інвестиційний клімат, завдяки чому створюються передумови для зниження рівня інвестиційних ризиків. Це означає, що політичні, правові, соціальні та економічні ризики можуть бути враховані і попереджені при розробці конкретних інвестиційних проектів на практиці. У загальному вигляді згадана методика включає п'ять розділів.

1. Стан політичного середовища.
2. Соціальна «атмосфера» (страйки, війни, наявність мафіозних структур, етнічні або релігійні конфлікти).
3. Рівень адаптивності політико-економічної системи до реформування.
4. Розробленість національної законодавчої бази.
5. Ступінь розвиненості дво- і багатосторонніх міждержавних відносин.
6. Стан економічних чинників, що сприяють розвитку підприємницького середовища [2].

З даної методики випливає, що інвестиційний клімат включає в себе не лише економічні показники, а окрім того, учасникам таких відносин треба мати впевненість у сприятливому і стабільному політичному становищі, готовності ринкової системи до змін, інновацій, швидкому та ефективному перетворенню, тобто в її гнучкості.

Також надзвичайно важливими є юридичні гарантії, учасники мають діяти в межах правил, та мають відповідне право вимагати від інших діяти в таких же межах. Наприклад однією з умов, які мають принципове значення для інвестора, є законодавчо закріплений державою (потенційним реципієнтом інвестицій) механізм захисту прав інвестора на незалежному міжнародно-правовому рівні, який передбачає можливість розгляду спорів і виконання рішень у справах за участі іноземних інвесторів і держави, а також у справах за участі іноземних інвесторів і національних суб'єктів господарювання.

До економічних показників, що є найбільш вагомим і суттєвим маси-

вом факторів, до яких, передусім, слід віднести економічний потенціал країни: ресурси, клімат, наявність вільних територій для розміщення виробництва, забезпечення енергетичними і трудовими ресурсами, розвиток інфраструктури та науково-технічний потенціал. Далі, на що слід звернути увагу, то це є умови господарювання (екологічна безпека, концентрація галузей, матеріального виробництва, об'єми незавершеного виробництва, ступінь зносу основних виробничих фондів, розвиток бази будівельної індустрії). Звичайно, важливим є ринкове середовище, а саме розвиток конкуренції, ринкова інфраструктура, вплив приватизації на інвестиційну активність, інфляція та її наслідки, експортні товари, присутність іноземного капіталу та інші прояви [4].

**Висновки.** Для ефективно діючої економіки вкрай необхідно залучати інвестиції. Для того щоб інвестування дало економічно і соціально вигідні результати необхідно пильно ставиться, аналізувати всі характеризуючі показники, що становлять собою інвестиційний клімат.

**Список літератури:** 1. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции: Пер. с англ. – М.: ИНФРА, 1999. – XII. – 1028 с. 2. Инвестиции: учеб. /А.Ю. Андрианов, С.В. Валдайцев, П.В. Воробьев и др.; отв. ред: В.В. Ковалев, В.В. Иванов, В.А. Лялин. – 2-е изд, перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – 584 с. 3. Лимитовский М.А. Инвестиции на развивающихся рынках. – М.: ООО Издательско-Консалтинговое предприятие «ДеКА», 2003. – 480 с. 4. Мельничук Н. Аналіз інвестиційного клімату та перспективи його розвитку. Економічний аналіз. 2011 р. Вип. 8. – Ч. 1. 5. Гончарова О.М. Інвестиційний клімат як фактор підвищення національної конкурентоспроможності. Теоретичні та прикладні питання економіки. Вип. 26.

*Надійшла до редколегії 05.02.2013.*

УДК 330.322

**Проблеми інвестиційного клімату / П.В. Брінь, М.В. Акулова // Вісник НТУ «ХПІ».** Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків: НТУ «ХПІ», 2013. – № 69(1042). – С. 112-116. Бібліогр.: 5 назв.

В статье исследованы проблемы инвестиционного климата, особенно теоретические аспекты, проанализирована сущность понятия «инвестиционный климат», основные показатели, которые характеризуют его, проанализированы особенности и значение инвестиционного климата в Украине.

**Ключевые слова:** инвестиционный климат, инвестиции, инвестор, развитие, инвестиционная привлекательность, показатели инвестиционного климата.

In this paper the "investment climate" the problem of the investment climate and concept essence is studied, the main factors that characterize this concept, the features and value of the investment climate in Ukraine.

**Keywords:** investment climate, investment, investor, development, investment attractiveness, investment climate indicators.